

La tribuna

Artistes i víctimes

Tothom pensa que a ell «no li tocarà», però la desocupació s'ha «democratitzat»

FERRAN

Goya

Fa uns mesos, vaig veure a Barcelona *The Artist*, el film del director francès **Michel Hazanavicius** que ha recollit merescuts premis arreu del món. La trama se situa en un dels moments més transcendents de la història del cinema: el pas del cinema mut al sonor.

Però l'argument i el missatge sobrepassa l'àmbit específic del cinema i convida a una reflexió sobre com el desenvolupament tecnològic (o les retòriques de la innovació) pot escombrar de la vida professional –i també de la vida *tout court*– gent de mèrit, molt capacitada però que no sap, no pot o no vol combregar amb les innovacions tècniques.

El protagonista, Valentin, era un astre del cinema silent, que cau en desgràcia en no adaptar-se al cinema sonor. Les seves habilitats interpretatives perden tot valor quan apareix el cinema sonor; ¿què és el que falla? ¿El to de veu? ¿La dicció? **Hazanavicius** no ens ho diu. El cas és que l'artista fracassat, per no adaptar-se a la tècnica (o potser per no acomodar-se als capricis dels productors) està a un pas del suïcidi.

Avui també podem trobar –a Andorra– centenars d'individus en situacions similars a la de l'heroi de la pel·lícula, George Valentin, en qualsevol domini de l'activitat humana: periodistes, arquitectes, ensenyants, xofers, cambriers, cuiners, mecànics, etc. (i les seves equivalents femenines) són els artistes que el capitalisme postmodern ha convertit en víctimes d'un sistema basat en el *mobbing* generalitzat; tothom pensa que a ell «no li tocarà», però el cert és que la desocupació s'ha «democratitzat»

Com en el temps que relata el film, avui: «cap treball no és segur, cap posició intocable, cap capacita-

NOE

Poc a poc, veiem que a les nostres empreses i administracions s'instaura un concepte reduccionista de professionalitat

ció té una utilitat duradora, l'experiència i el *savoir-faire* tan aviat es converteixen en un llast com tornen a adquirir validesa, professions atractives resulten ser amb massa freqüència camins suïcides».

La *nova economia* ha institucionalitzat la precarietat; els ideòlegs del capitalisme global financieritzat sostenen i prediquen que model de relació laboral tradicional en el qual els treballadors obtenien un lloc de treball segur i estable amb un salari que anava creixent amb l'antiguitat a canvi del seu compromís de lleialtat a l'empresa ha fet crisi a causa de l'entorn econòmic canviant.

En el discurs contradictori dels propagandistes del «pensament únic» econòmic, polític i cultural es parla molt de talent i de coneixement, però en la realitat el que fan, amb la generalització de la precarie-

tat laboral, només és destruir talent i coneixement.

POC A POC, veiem que a les nostres empreses i administracions –influides per la propaganda del pensament econòmic dominant– s'instaura un concepte reduccionista de professionalitat. El bon professional només seria una persona competent en una determinada àrea d'actuació, amb diplomes que acrediten (?) coneixements, substituint així l'antic ideal de treballador capacitats, però també compromès i responsable en la realització de la seva activitat laboral.

La propaganda ideològica desgasta i esquerdada les conviccions de les víctimes d'aquest procés injust i antieconòmic. La majoria de les víctimes accepten amb impotència, fatalisme i resignació el seu destí perso-

nal, el seu «sacrifici».

COM HA SENYALAT el sociòleg **Ulrich Beck**, el procés d'individualització de la desigualtat social ha transformat les causes externes de la desocupació en culpa pròpia; en les condicions actuals d'individualització, els éssers humans han de carregar amb la desocupació massiva com a un destí personal; en situacions de vida mancades de nexes de classe, individualitzades, el destí col·lectiu s'ha convertit en un destí individual. Amb la societat ja només percebuda estadísticament la unitat de referència en què colpeja el llamp (de la desocupació o la pobresa) ja no és el grup, la classe, sinó l'individu de mercat. El destí de classe s'ha fragmentat, en trossos de vida personals i passatgers, en esdeveniments «normals» de la biografia professional estàndard de tota una generació. Així la gent en situació d'atur acaba creient que són maldestres, ineptes, desfasats; les causes exteriors de la desocupació es «transformen» en culpa pròpia, els problemes del sistema en fracàs personal i en calvari de l'autoconsciència.

La nova pobresa és, sobretot, un problema material; però també és una autodestrucció acceptada en silenci.

Reaccionar davant aquest panorama no és fàcil, la resposta individualista més freqüent és, com acabem de veure, la resignació i la culpabilització. Els resultats són, com sabem, més atur i més pobresa.

La solució haurà de ser col·lectiva, social, com ho va ser la sortida a la crisi del 29 i el desenvolupament econòmic i social de la postguerra. Caldrà, doncs, insistir en la necessitat d'institucions eficaces, en la importància d'estar ben governats, la especial importància dels serveis públics i del seu bon funcionament.

En un moment de derrotisme, de desànim, la primera tasca a fer no pot ser altra, com diu **Daniel Innerarity**, que la construcció política de l'esperança col·lectiva. ≡

Militant del PS